

Olvasóköri legenda

A hősi korszakban történt, amikor az volt a rögeszménk, hogy a dolgozó parasztok, ha éppen nem csépelnek, akkor a cséplési szünetben újabbkori irodalmunk termékeiről vitatkoznak. Ebben az időben állandóan csiklandoztak bennünket olvasókörér.

Elszórtuk mi is a megyében vitára serkentő felszólításainkat, de az istennek sem akart vitázni senki.

Közben rendszeresen jelentenünk kellett a vitázó csoportok számát és a viták tárgyát, de jelentésünk kizárólag a nullára terjedt ki. A gyalázkodás mind sűrűbb lett. Kezdtünk megijedni.

Rohantunk hát más megyébe, olyanba, ami minisztériumi kimutatásokban példaként lebegett.

— Hé emberek! Mutassatok egy olvasókört!

Előszedték az irattárat.

— Ne papírt mutogassatok, hanem eleven olvasókört!

Azt ők sem tudtak mutatni.

Azzal a mély meggyőződéssel értünk haza, amivel elmentünk, hogy élő, eleven olvasókör a világon nem fordul elő. Akkor pedig nekünk is miért ne lehetne?

Sajna, elgaloppoztuk magunkat, és néhány életvidám, szépirodalmi ihletésű beszámoló után jött a távirat:

„A legfőbb kartársnő leutazik és négy olvasókört akar látni.”

Valahol vidéken voltam, öt nap múlva tértem haza. Az úgy referense, csavaros észjárású székely gyerek, a Mózsai mutatja a táviratot.

— Lehet, hogy akarja — mondom —, de látni nem fog. Realista nő az istenadta!

— Nincs semmi baj, beszéltem telefonon Gábor bácsival, vállalta — felelte Mózsi.

— Eszednél voltál? Ismered Gábor bácsit! Világgraszoló botrány lesz.

Éreztem, hogy baj lesz, gyorsan összehoztunk négy könyvtárost.

— Asszonyok! Rámolják ki a lelki bajt. A Pestről lejött kartársnőt szórakoztasák vele! Nagyon szép tanácsot fog adni.

Másnap menetrendszerűen meg is jött a legfőbb kartársnő, és sikerrel beleméritettük a lelkiválságok állóvizébe. Az órákat elraktuk a szeme elől, úgyhogy, amire végzett a lelki gubancokkal, simán lekéste a buszt.

Ma már aligha érthető, mert minden ellenőrnek legalább két kocsija van, de akkor ez nem volt olyan egyszerű. Reggel ment a busz, este jött.

Sajnos, talpraesettebb volt, mint vártuk. Elrohant, hozott egy taxit és utána-vetettük magunkat a busznak.

Gábor bácsi fogadott bennünket, és azon melegében elvitt az olvasókörbe. Három főnyi tömeg tolongott, míg végül felszaporodtak hétre. Ekkor megkezdődött az olvasókör.

Kedves barátaim! Olvasókört tartunk Gorkij Anyájáról. Ezt ugyan a múlt héten már megtartottuk, de idetelefonált az én Mózsi barátom, hogy jön a minisztériumból egy kartársnő, valamivel ki kell szűrni a szemét, tartsuk meg még-egyszer.

A legfőbb kartársnő szemrehányóan és rémülten meredt rám.

— Ez van! Szegény ember vízzel főz — mondtam.

Gábor bácsi meg folytatta:

— Mondtam én, hogy nincs semmi értelme még egyszer ugyanezt megtartani, de az én Mózsi komám csak erősködött, hogy tartsd meg Gábor bácsi, benned bíznunk.

— Nem nagyon változatos az öreg szövege — mondtam a kartársnő egy újabb szemrehányó tekintetére.

— De ha már még egyszer meg kell tartanunk, akkor beszéljünk arról, hogy mi volt a régi cári Oroszországban, ott hogy éltek a kisgyerekek? Mert a kisgyerekek nem mindig úgy éltek ám, mint ma. Amikor én gyerek voltam...

A továbbiakban értesültünk Gábor bácsi gyerekkoráról, pályaválasztásáról, a pedagógus pálya rögös voltáról, arról is, hogy hogyan botlott össze a mamával, hogyan lett tanfelügyelő, hogy ment nyugdíjba.

Valószínűleg erről értesült a múlt héten is a hallgatóság, mert átkozottul únták. A legfőbb kartársnő viszont élvezte és nem akarta befejeztetni az előadást.

Miután a lelkünk eltelt Gábor bácsi életrajzával, ő maga is érezte, hogy még nem tett eleget kötelezettségének, fel-emelte tehát az előtte levő Gorkij könyvet, és valósággal felsikítva azt mondta:

— Hát látjátok gyerekek, ezt tanulhatjátok meg ebből a könyvből.

Ezzel meg is szűnt az Olvasókör, országos viszonylatban is. Többé senki sem kereste. Rájöttünk végre arra, hogy nem felolvasni kell, hanem elég, ha megtanulunk olvasni.

S z ö l l ő s y K á l m á n
(Dunántúli Napló, 1971. máj. 15.)